

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Communem sententiam alia ratione corfirmat Gregorius. cap. 9.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

35.
Impugna-
tur.
Caiet. &
Capr. ex-
plicatur.

Ceterum quis non videat, tam Caietanum, quam Capreol. multa supplere in ratione Sancti Thomæ quæ ipse Sanctus Doctor non cogitavit. Nisi quæ enim vnam ex illis propositionibus in eo inuenies: sed tantum assumit id quod supra retulimus, nempe solum Deum operari in voluntate nostram: ut inde colligat, affectus, & motus liberos illius à solo Deo posse cognosci, qui solus in illam operatur. Deinde ex propositione, quam assumit Capreolus, recte quidem inferitur, secreta cordis ab alio Angelo non cognosci, si Angeli per species rerum ipsas intelligunt: tamen principium illud pro sola ipsius voluntate absque alio fundamento videtur assumptum: gratis enim videtur dictum, & potius colligendum erat in ratione, quam assumendum illud pronuntiatum, secreta cordis humani, vel Angelici neque ex se mouent intellectum alterius Angeli, ut cognoscantur, nec sui speciem in Angelo producant, nec alius Angelus habet species illorum ab initio ingentis, ut ab eo cognoscantur: qui enim dicunt, ex se posse cognosci secreta cordis humani, vel Angelici, vno ex his tribus modis id docent, nempe quia ex se sine alia specie cognosci possunt virtute intellectus, sicut reliqua omnia, vel quia ex se producant speciem in intellectu Angeli: vel quia ita postulat Angelus natura sua habere species horum secretorum, sicut quorumcumque aliarum rerum, quas si non habet, sola Dei voluntate non habet, cum alias ex se sint eodem modo Angelo connaturales, sicut species aliarum rerum: in quo videtur summa huius controuersie constituta.

Eodem modo parum refert, quod assumit Caietan. nempe secreta cordium non representari per species rerum naturalium, & in intellectu Angeli solum esse species rerum naturalium. Primum quia non videtur impossibile, per eandem speciem cum Angelo representari plura diversi generis, ut substantiam & accidentia illius: cur ergo repugnabit, representari secreta cordium & essentiam voluntatis, vel substantiam Angeli, si quidem eadem cognitione, & similitudine expressa possunt representari plura & omnino diuersa? Deinde etiam admittatis, affectus & operationes liberas voluntatis per species omnino distinctas à speciebus rerum naturalium cognosci: probandum tamen erat, in intellectu cuiuscunque Angeli non esse species secretorum cordium, sicut aliarum rerum: vel si reuera non sunt, probandum erat, Angelum suapte natura postulare in creatione sua species aliarum rerum sibi infundi, aut congenerari, non autem secretorum cordium, si omnis cognitio Angeli sit per species: aut certe si Angelus sine speciebus elicere potest cognitionem aliarum rerum, probandum erat, intellectum eius virtute sua naturali non posse secreta cordium cognoscere, sicut potest res alias. Si vero aliquis dicat, cognitionem fieri per species impressas, quibus intellectus Angeli elicit cognitionem, & per nullas species posse representari secreta cordium, quia secreta sunt libera, species autem quæcumque est ordinis naturalis. Contra hoc est manifesta ratio: sequeretur enim, nec de potentia Dei absoluta dari posse species impressas secretorum cordis, aut notitiam propriam illorum, siquidem species illa, & cognitio esset ordinis naturalis, & per rem ordinis naturalis, hoc est, non liberam res liberæ representari

non possunt. Quod si facimus, dari posse species naturaliter representantes tam in actu primo, quam secundo secreta cordium, probandum erit, quare non infunderentur naturaliter Angeli, sicut reliquæ aliarum rerum.

Postremo obseruandum est iuxta sententiam horum authorum, si rationi eorum inueniendum est, cogitationes cordis humani, vel alius Angeli posse ab alio Angelo cognosci, quatenus cogitationes sunt, & secundum substantiam ipsarum circa quid nimirum versentur, & quid de illis sentiant vel negent: quia sunt elicite à principio naturali, & secundum suam naturam sunt ordinis entium naturalium: solum autem libere sunt extrinsece, quatenus pendent aliquo modo ex voluntate libera, quæ quidem conuenit esse potest absque aliqua intrinseca mutatione facta in actu ipso cogitationis, ex eo solum quod ratione aduertente cum indifferentia voluntas mouet intellectum ad cogitandum: quæ quidem libere formaliter non est affectio intellectus, sed voluntatis. Solum igitur videtur dicendum iuxta horum Doctorum sententiam liberas voluntatis affectiones & intentiones occultas esse, ac proinde etiam in quem finem cogitationes dirigantur: ipsarum tamen cogitationes secundum suam substantiam, quatenus sunt operationes intellectus, non esse occultas alteri Angelo.

Communem sententiam alia ratione confirmat Gregorius.

Demum Gregorius questione citata, ut communem sententiam cum Sancto Thomæ aliis tueatur, simulque eam confirmet, notat, ad hoc, ut aliquod sensibile sentiantur, non satis esse illud secundum se sensibile sit, & potentia sensus sit in aliquo, sed præterea necesse est, sensibile possum esse in debita distantia secundum locum, iuxta naturam cuiuscunque facultatis sentientis. Eodem pacto inquit ille, ut res aliqua ad intellectum etiam angelico cognoscatur, propria notitia, quam vocant intuitum, non satis est esse secundum se intelligibile, & esse facultatem intellectus ex se impotentem intelligere: sed necesse est, certe quodam modo se habere ad intellectum, ut proprio & intuitiuo conceptu cognoscatur. Quod si impossibile est, tali modo se habere: impossibile erit proprio conceptu & intuitu secretum cordis alterius cognosci. Quare, ut cognitio seu effectus alterius sicut est & proprio conceptu ab Angelo cognoscatur, non satis est ex se esse de genere intelligibile, & facultatem intellectus esse potentem ad genus rei intelligibile, sed necesse est habere peculiarem quendam modum requiritum, ut certa & intuitiva notitia cognoscatur: hic autem modus est, inquit Gregorius, esse in subiecto in illo intellectu, à quo debet intelligi, & intuitu cognosci: & quia secretum cordis rati Angeli non inhaeret intellectui alterius, non potest ab alio intuitu cognosci, quare ab eo, in quo est. Ceterum ne videatur hæc ratio sine fundamento assignata, confirmat hoc exemplum: nam si Angelus esset simul cum anima rationali, & in eodem corpore hominis se penetrarent, vel anima cum anima, eo quod duo homines etiam se mutuo penetrarent: nihilominus anima non intelligeret secretum cordis Angeli, nec vna anima

secretum alterius quoniam in eis propinquas essent secundum locum, non alia ratione, nisi quia secretum unius non est in alio: ergo necessaria conditio est ad hoc, ut intelligatur secretum cordis, esse ut in subiecto in eo, à quo debet intelligi. Ex quibus constat, ita Gregorium amplecti communem sententiam, ut alia ratione, quam S. Thomas eam confirmet.

Verum Gregorij ratio firmum fundamentum non habet. Nam quamvis ut facultas sentiens operetur, non sufficiat virtus naturae ipsius, & natura obiecti proprii, sed necessarius sit aliquis modus, nempe propinquitatis: hinc tamen non recte colligitur, modum necessarium ad hoc, ut cognoscatur secretum cordis, esse, quem assignavit Gregorius. Primum quidem in visu, & in aliis facultatibus, & sensibus externis requiritur loci propinquitas, ea tamen ratione, ut sensibile speciem suam in potentiam immitat: ea vero semel in facultate recepta propinquitatis loci necessaria non est ut supra disputatione 207. cap. 3. probavimus. Sed quamvis necessaria esset, tantum requireretur ut operatio sensus aliquo modo terminaretur. Deinde cum addit Gregorius, modum necessarium, ut secretum cordis cognoscatur, esse, existere in eo, à quo debet intelligi: vel ipse id assumit in sua ratione, vel ex doctrina illa priori colligit. Si assumit, friuola sit eius ratio, eo quod in ea assumit id, quod colligere debebat: tota enim controuersia in hoc est, an cognoscat unus Angelus secretum cordis non sui, sed quod in alio Angelo aut homine est. Cum igitur assumit Gregorius hoc modo, ut cognoscatur secretum cordis, oportet, ut sit in eo, à quo debet cognosci, contradictoriam opposita opinionis assumit. Postremo id, quod adducit in confirmationem de anima, quae simul cum alia anima aut Angelo esset, nullius momenti est. Ideo enim anima nostra dum est in corpore, non intelligeret aliam animam, aut Angelum, cum qua simul esset, quia quando in corpore est, indiget speciebus per sensus acquisitis. Et quia secretum cordis alterius animae aut Angeli non immitteret sui ipsius species in sensus, etiam si alia anima loco propinqua esset, ut patet ideo non cognosceretur secretum illius. Idemque de secreto Angeli existentis simul cum anima in eodem corpore, & ob eandem rationem dicendum est. Distantia vero, vel propinquitatis loci, ut intelligatur, vel lateat secretum cordis, vel alia res, nihil omnino conferre potest: imo vero in eis ipsi intellectui tanquam subiecto, nihil interest: siquidem intellectus noster habens habitus, & species ipsas, non intelligit proprio conceptu, sed per discursum ex sensibilibus: ergo quavis secretum Angeli in intellectu animae nostrae poneretur, nihilominus illud non intelligeretur certo & proprio conceptu. Exemplum igitur Gregorij nihil roboris habet.

Quod si aliquis sequatur sententiam Durandi, qui putat, nostrum intellectum, & Angelicam nihil cognoscere per species, sed proxime per se ipsum: saltem negare non potest, animam nostram indigere operatione sensus, ut aliquid intelligat: cumque secretum cordis Angelici aut humani nequeat à nobis sensu percipi, etiam si loco propinquum sit: fieri non poterit, ut intellectu cognoscatur. Concedimus itaque Gregorio, ut res quae intelligibilis est, cognoscatur, necessarium

Vasquez in 1. p. tom. 2.

esse existere in eo, à quo debet cognosci, quia secretum cordis à nullo alio, quam ab eo, cuius est, sciri potest: id enim Scriptura & Patres docent. Ceterum ratio Gregorij ad hoc probandum nullius momenti est.

CAPUT X.

Iudicium auctoris in praesenti controuersia.

MEa quidem in hac re sententia est, nihil ratione philosophica efficaciter posse probari: id quod haecenus aliqua ex parte monstratum est: nulla enim ex rationibus allatis sufficienter ostendit, secretum cordis unius Angeli, aut hominis ab alio non posse cognosci. Nec mirum est: cum enim natura intellectus Angeli non sit nobis satis perspecta, vix intelligere possumus, quid valeat virtute sua cognoscere, nisi ex Patribus, & Scriptura id deducamus: quare sola ratione naturali ducti plene intelligere non valeamus, quarum rerum debeantur illi species naturaliter & quarum non habeat. Nihilominus cum nobis constet: ex Patribus, & Scriptura, secreta cordium nostrorum ab Angelis non cognosci, non est dicendum cum Soto, haec secreta natura sua nota esse cuicumque Angelo & à Deo solo impediri, ne cognoscantur, ut cap. 2. probatum est. Quo circa ex sola Scriptura, & Patrum doctrina nobis constat secretum cordis humani non esse intra latitudinem obiecti naturalis intelligibilis ab Angelo. Ex quibus ad rationem Scoti, & aliorum, qui contendunt, suapte natura tale secretum ab Angelo cognosci posse, facile responderetur. Dicimus enim, etiam si sint ordinis naturalis, & creati, non supernaturalis: ideo ab Angelo non percipi, quia non omne creatum est obiectum naturale intellectus Angelici ut supra etiam de futuris dicebamus. Quod quamvis ratione naturali non constet, ex doctrina tamen Patrum, & Scripturae, adiuncta optima ratione, quam capite 2. confecimus, fateri cogimur. Superest tamen, ut seq. disput. explicemus, quid nomine secreta vel cognitionem cordis intelligamus.

42. Nihil in hac re potest ratio philosophica convinci.

43. Constat tamen nobis ex scriptura.

DISPUT. CCX.

Quid sit cogitatio, aut secretum cordis, quod Angelus suapte natura scire non valet.

Opinio Gregorij Arimin. cap. 1.

Non eodem modo de affectibus, & de cogitationibus sentiendum, probabile nonnulli existimant, c. 2.

Oppositiones contra praedictam sententiam, c. 3.

CAPUT I.

Opinio Gregorij Arimin.

EX hac controuersia pendet tum superioris plena intelligentia, tum etiam perfecta motitia locutionis, qua Angeli sibi mutuo secreta cordis sui aperiant. De qua re Scholastici non multum differuerunt. Est igitur praesens controuersia, quid per secretum cordis hominis, aut Angeli debeat intelligi. Doctores citati in praecedenti disputatione pro communi sententia, videntur intelligere per secretum cordis cogitationes intellectus, & affectus voluntatis. De cogitationibus autem sensus interioris non loquuntur.